

Gatunki rzadkie i zagrożone – czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Anna Cwener¹, Joanna Szkuat², Marta Sapko¹, Szymczak Grażyna¹

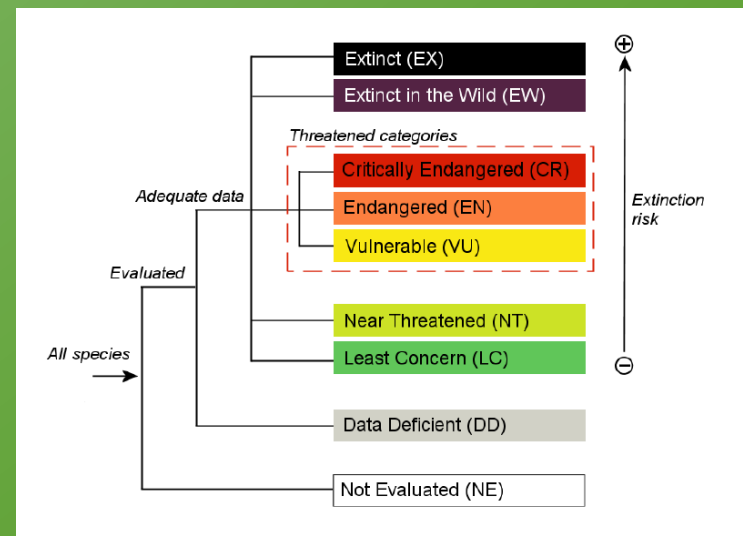
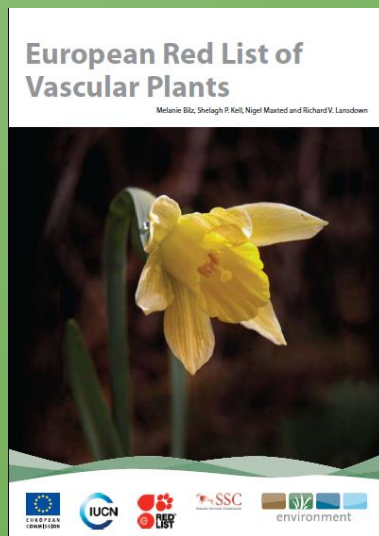
¹Ogród Botaniczny Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie, ul. Sławinkowska 3, 20-810 Lublin, e-mail: botanik@hektor.umcs.lublin.pl

²Oddział Przyrodniczy Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym, ul. Puławska 54, 24-120 Kazimierz Dolny, e-mail: przyrodnicze@mnkd.pl

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

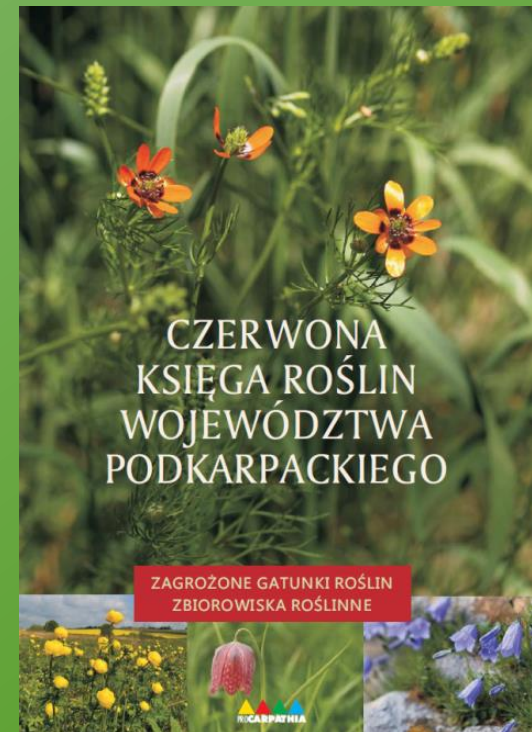
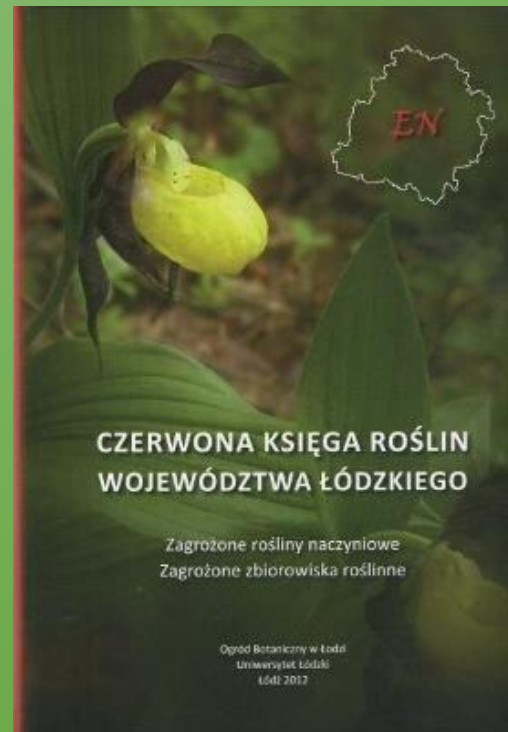
Po raporcie U Thant'a, który uświadomił społeczeństwu ogólnoświatowy kryzys wywołany zniszczeniem środowiska naturalnego, rozpoczęło się zainteresowanie problemami ochrony środowiska naturalnego. Opracowano liczne strategie i szereg konwencji międzynarodowych mających na celu wdrażanie zrównoważonego rozwoju i ochronę różnorodności biologicznej.

Jednym z działań służących ochronie bioróżnorodności jest opracowywanie tzw. czerwonych list i ksiąg, gdzie ocena stopnia zagrożenia dokonywana jest według ściśle określonych kryteriów.

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Stopień zagrożenia gatunków i ekosystemów może być różny w zależności od powierzchni rozpatrywanego obszaru czy regionu. Stąd dla skuteczności działań ochronnych istotne jest wskazanie gatunków/ekosystemów/siedlisk wymagających ochrony, nie tylko w skali globalnej, ale przede wszystkim w krajowej i regionalnej.

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Oddział Przyrodniczy Muzeum Nadwiślańskiego w Kazimierzu Dolnym wspólnie z Ogrodem Botanicznym UMCS podjął się zadania opracowania czerwonej księgi roślin województwa lubelskiego.

Z regionalnej czerwonej listy liczącej 456 gatunków roślin naczyniowych, wybrano 200 taksonów, dla których tworzona jest baza danych zawierająca zdjęcia, rysunki i opisy roślin oraz informacje o ich historycznych i aktualnych stanowiskach.

The screenshot shows the website interface for 'RZADKIE I ZAGROŻONE ROŚLINY WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO'. It features a search bar with the text 'Wpisz szukane wyrażenie...', a navigation menu with 'Home', 'Kolory', 'Kategoria zagrożenia', 'O projekcie', 'Kontakt', and a language selector set to 'Polski'. Below the menu is a large image of purple flowers in a field with the caption 'wyka na murawie'. At the bottom, there is a row of five smaller images with captions: 'chamedafne północna', 'ciemniężca czarna', 'cieszyńianka wiosenna', 'Czosnek kulisty', and 'czosnek niedźwiedzi'.

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Przykład opisu gatunku

Nazwa łacińska: *Caldesia parnassifolia* (L.) PARL.

Nazwa polska: kaldezia dziewięciornikowata

Rodzina: *Alismataceae* Vent. – żabieńcowate

Status i ochrona prawna:

Kategoria zagrożenia na Lubelszczyźnie: CR

Kategoria zagrożenia w Polsce: CR

Kategoria zagrożenia w Europie: NT

Kategoria zagrożenia na Świecie: LC

Dyrektywa siedliskowa (jeśli, to który załącznik) Załącznik II

Konwencja berneńska +

Ochrona prawna: ścisła

Morfologia i biologia: Wieloletnia roślina wodna, zakorzeniająca się w dnie o pływających liściach. Jej liście dorastają do 5 cm długości, są owalne, sercowate u nasady, ostro zakończone, z charakterystycznymi łukowatymi nerwami. Pędy kwiatostanowe wyrastają nad powierzchnię wody, na ich szczycie rosną, zebrane po 3 w okółkach, niewielkie białe kwiaty. Kwitnie od połowy czerwca do końca sierpnia. Owocem są orzeszki rozsiewane przez wodę i ptaki. Późnym latem w miejsce kwiatów wykształcają się pąki wegetatywne (turiony).

Siedlisko: Kaldezia najczęściej rośnie przy brzegach mezo – i eutroficznych zbiorników wodnych w zbiorowiskach ze związku *Nymphaeion*. Przeważnie zajmuje miejsca o głębokości wody do 1 m. Wytrzymuje znaczne wahania poziomu wody, a nawet okresowe przesuszenie.

Rozmieszczenie geograficzne kosmopolityczny: Jest to gatunek kosmopolityczny, występujący na rozproszonych stanowiskach w Europie, Azji i Afryce. W Europie znany jest jedynie z kilkudziesięciu stanowisk (Kamiński 2015).

Występowanie w Polsce i na Lubelszczyźnie: W Polsce podawano go z kilku historycznych stanowisk: z okolic Stargardu Szczecińskiego, z jeziora Brzezinec koło Bydgoszczy, Jeziora Góreckiego koło Poznania, z okolic Czarnkowa, Zamościa oraz istniejącego obecnie w jeziorze Nietopersko na Pojezierzu Lubuskim (Kamiński 2014). Na Lubelszczyźnie odnaleziono w 2015 roku stanowisko kaldezji w jeziorze Uściwierz na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim.

Liczebność populacji: W Jeziorze Uściwierz kaldezia rośnie w pasie szuwaru trzcinowego, zajmuje nadbrzeżną strefę od odsłoniętego dna po litoral, do głębokości ok. 0,5 m. Wchodzi w skład zbiorowisk wodnych, przejściowych między wodnymi i szuwarowymi. Liczebność populacji szacowana jest na ponad tysiąc osobników.

Zagrożenia i wskazania ochronne: Głównym zagrożeniem dla kaldezji dziewięciornikowatej na stanowisku w Jeziorze Uściwierz jest ekspansja roślinności szuwarowej zwłaszcza trzciny pospolitej *Phragmites australis*. Kaldezia rośnie w miejscach, gdzie zwarcie roślinności szuwarowej jest niewielkie, nie występuje w zwartym szuwarze trzciny pospolitej. W celu zachowania gatunku na stanowisku może być konieczne usuwanie trzciny. Działania takie mogą być podejmowane także dla zwiększenia powierzchni siedliska odpowiedniego dla wzrostu kaldezji.

Źródła informacji

Kamiński R. 2014. Kaldezia dziewięciornikowata *Caldesia parnassifolia* (L.) Parl. w: Kaźmierczakowa R., Zarzycki K., Mirek Z. (red.) Polska Czerwona księga roślin. Paprotniki i rośliny kwiatowe, IOP PAN Kraków, s. 562-564.

Cwener A., Krawczyk R., Michalczuk W. 2016. Nowe stanowisko *Caldesia parnassifolia* (Alismataceae) w Polsce, Fragmenta Floristica et Geobotanica Polonica 23(1):165-169

Muzeum Nadwiślańskie
w Kazimierzu Dolnym
Oddział Przyrodniczy

— OGRÓD —
BOTANICZNY
UNIWERSYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
LUBLIN

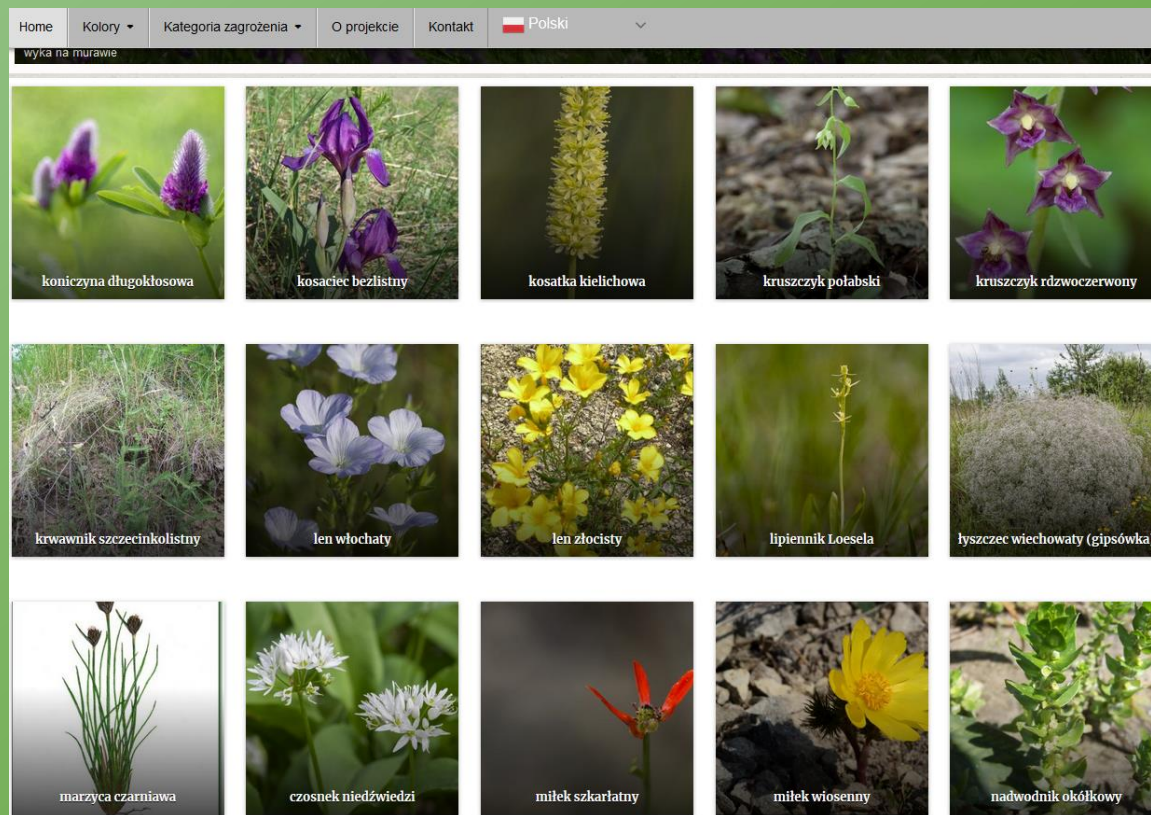
Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Lublinie

WFOŚiGW
w Lublinie

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Dotychczas udało się zgromadzić i opracować materiał dotyczący 80 gatunków. W kolejnych latach planujemy kontynuować prace i uzupełniać bazę, by ostatecznie opublikować drukiem czerwoną księgę roślin województwa lubelskiego.

Muzeum Nadwiślańskie
w Kazimierzu Dolnym
Oddział Przyrodniczy

— OGRÓD —
BOTANICZNY
UNIWERSYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
LUBLIN

Dofinansowano ze środków
Wojewódzkiego Funduszu
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej w Lublinie

Gatunki rzadkie i zagrożone - czerwona księga roślin województwa lubelskiego

Home Kolory ▾ Kategoria zagrożenia ▾ O projekcie Kontakt Polski ▾

wyka na murawie

 <p>niebielistka trwała</p>	 <p>oman szorstki</p>	 <p>ostnica jana</p>	 <p>ostnica włosowata</p>	 <p>ostrożeń pannoński</p>
 <p>ożota zwyczajna</p>	 <p>pierwiosnka bezłodygowa</p>	 <p>przetacznik rozesłany</p>	 <p>przetacznik zwodny</p>	 <p>przewiercień okrągłolistny</p>
 <p>rosiczka długolistna</p>	 <p>rosiczka pośrednia</p>	 <p>róża francuska</p>	 <p>sasanka łąkowa</p>	 <p>storczyk purpurowy</p>

Baza dostępna jest na stronie: rzadkierosliny.mnkd.pl.